Almkerk, 23 december 2025

Betreft: Advies op het gemeentelijk conceptdocument “Koers Sociaal Domein Altena 2030”

Geacht college,

Alvorens in te gaan op dit concept document willen wij opmerken blij te zijn dat er voor een koers over een wat langere termijn wordt gekozen.
Wij hebben gemerkt dat de gemeenteraad in haar behandeling op 28 oktober 2025 zich ook constructief opstelde. Een kanttekening lijkt ons hier echter wel op zijn plaats. Je kan toch niet tegen zo’n koers zijn?

De wijze waarop ons wordt verzocht om advies is echter opnieuw met veel haast omgeven.
Op 25 november spraken wij als werkgroep van BASDA met dhr. Groeneveld over dit onderwerp waarbij ons een eerste concept op papier werd overhandigd.
Aanvankelijk werd ons verzocht voor 11 december een advies te verstrekken omdat uw college deze zaak op 16 december wenste te behandelen.

Wij begrepen later dat de Koers pas in januari 2026 door uw college wordt behandeld. Wij konden het document daarom in onze reguliere vergadering van 16 december 2025 voorleggen waarvoor onze dank.

Dit document omvat veel zaken die in eerdere visiedocumenten voor een deel naar voren zijn gekomen zoals:
- Vitaal Altena
- Programma bestaanszekerheid
- Samen redzaam
- Visie op werken
- Programma wonen, zorg en welzijn
- Programma inclusie
- Kerkenvisie
- Etc.

Ten aanzien van voornoemde programma's hebben wij als BASDA diverse malen aangegeven om aandacht te schenken aan de uitvoering en dan met name wat buiten de gebaande paden. Wij vinden terugkoppeling in dit kader belangrijk. Wij zijn dan ook benieuwd wat deze visies hebben opgeleverd. Daarnaast heeft recent een extern onderzoek plaatsgevonden ter formulering van het Programma wonen, zorg en welzijn. Een aantal van dezelfde zaken komen hierin naar voren. Is het Koersdocument Sociaal Domein Altena 2030 hier een vervolg op of volgt hierna nog een uitvoeringsdocument? Wij zijn benieuwd naar uw reactie op ons verstrekte advies.

Laat dit Koersdocument een actief en levend document worden in samenspraak met alle partners.

Het Koersdocument geeft in de "Toekomstvisie Altena 2018" aan dat "onze manier van samenwerken de grootste verandering" is. Wij vragen ons af wat van dit (overigens goede) streven terecht is gekomen.
Uiteraard begrijpen wij dat veranderen tijd kost waarbij de vele personeelswisselingen het er ook niet eenvoudiger op hebben gemaakt.

Er zijn zoals hiervoor al aangegeven in de afgelopen periode veel initiatieven geweest en nota's verschenen. Dat is op zich goed om te zien waar je met elkaar heen wilt. Naar ons idee is het hierbij vaak gebleven en het realiseren in de praktijk bleek toch een stuk lastiger. De uitvoering, de kwaliteit en de maatwerkgedachte en meer gericht op de menselijke maat is naar onze mening nooit echt goed van de grond gekomen.
Wij zullen in dit kader dan ook enkele praktische tips proberen aan te geven.

Altena is een gemeenschap die om elkaar geeft
Wij vragen ons hierbij af hoe het dan komt dat de gemeente Altena er landelijk gezien voor wat betreft eenzaamheid en laaggeletterdheid zo bovenuit springt. Is dit dan niet meer “wensdenken”?
Daarnaast is het opvallend dat er uit de CBS-gegevens inzake huishoudens met problematische schulden over 2021, 2022 en 2023 naar voren komt dat er een behoorlijk verschil is per kern en opvallend hoger in Giessen, Hank Veen en Eethen. Zie bijlage.

De gekozen koers
In de gekozen koers kunnen we ons vinden. De wijze van werken zal van het eerste contact tot de afsluiting of het eindresultaat veel meer integraal en ketengericht moeten zijn. Medewerkers aan het zogenaamde front zouden eigenlijk de meest kwalitatieve personen moeten zijn. Dat accepteren is naar ons idee al een klus op zich wat dan ook nog moet worden gerealiseerd.

Wat vraagt dat van inwoners?
Er wordt een opsomming gegeven van unieke structuren in de gemeente Altena. Dit is naar ons idee voor een deel achterhaald. Onder andere door import is er een verschil in de diverse kernen ontstaan. De westkant van de gemeente Altena lijkt inmiddels wat anders te zijn geworden dan de oostkant.

Fases
Vanzelfsprekend begrijpen wij dat dit proces in fases plaats moet vinden waarbij wij ons afvragen hoe je bewoners erbij betrekt. Wij denken daarbij aan burgerberaad (of dorpsraad) per kern waardoor een actieve meedenksituatie kan ontstaan en het niet meer alleen op de gemeente aankomt en er tevens wederzijds begrip ontstaat.
Vanzelfsprekend kunnen andere partijen zoals kerken, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties erbij worden betrokken.
Met name daar waar de gemeente bepaalde zaken niet meer gaat doen is het van belang dat het bewoners inzichtelijk gemaakt wordt en draagvlak wordt gecreëerd.

Enkele praktische suggesties vanuit BASDA

- Allereerst menen wij dat een programma uitvoerbaar moet zijn. Neem het alleen daarop al goed in dit kader door.
- Betrek bewoners/maatschappelijke organisaties etc. in vormen van burgerberaad. Wanneer om meedenken wordt verzocht koppel dan ook terug wat met de informatie is gedaan of laat weten waarom niet. Gebruik de site Steffie.nl of de “app lees simpel” om informatie zodanig te brengen dat het voor iedereen duidelijk is.
- Communiceer actief dat we van een “ik – naar een wij samenleving” zullen moeten gaan doordat vergrijzing, personeelsproblemen etc. alleen maar toenemen. Laat ook weten dat niet elk probleem is op te lossen. Soms hoort het bij het leven.
- Er zijn al Altenatafels. Werkt dit voldoende?
- Leg duidelijk uit wat de sociale basis is. Naar ons idee is dit in de gemeente voor velen niet echt duidelijk.
- Breng informatie over wat de gemeente vooral nog wel en niet meer kan. Doe dit desnoods op de lokale weekmarkten en andere festivals of lokale feestelijkheden. Betrek huisartsen en met name de praktijkondersteuners erbij. Laat informatie ook op de schermen bij de huisartsen verschijnen alsmede op schermen in buurthuizen. Denk aan taalcafés en let op waar mensen zich thuis voelen.
- Inwonersbudget op de site “aan de slag Altena” niet meer op “leuke zaken in de wijk of buurt” richten maar op projecten die in het kader van deze Koers zich richten op structurele oplossingen en creëer een mogelijkheid van een budget voor meerdere jaren.
- Leid intakemedewerkers (Ons Altena) op tot één van de meest belangrijke professionals en maak vooral duidelijk waarom.
- Probeer deskundig personeel aan te trekken en houd die ook vast waarbij we denken dat met name de gebiedsregisseurs een sterk verbindende rol moeten hebben en (bijna) alles in hun gebied moeten weten en goed in kunnen schatten wat er speelt.
- Ook binnen de SLT’s is het goed om te richten op hulpverlening door medewerkers integraal te laten handelen. Ga naar maximaal 4 SLT’s in de gemeente zodat het voor ieder bereikbaar is of ga met een informatiestand op markten staan of met een bus op vaste momenten of in een buurthuis.
- Overweeg de naam van het SLT te veranderen in Ons Altena. Dat is een duidelijker begrip en is inmiddels redelijk ingeburgerd.
- Laat beleidsmedewerkers elk jaar een periode in de praktijk meedraaien zodat het beleid meer aansluit bij de praktijk.
- Vertaal beleid naar de burgers in “normale” taal.
- Informeer hulpvragers actief over de onafhankelijke clientondersteuning

- Zet bijstandsgelden actief in op een andere manier. De uitkering moet toch worden betaald. Detacheer mensen met behoud van uitkering op diverse plekken. Dit kan bijvoorbeeld bij Mid-Zuid of andere organisaties of ondernemers. Probeer het zo mogelijk een redelijk volwaardige taak te laten zijn rekening houdend met beperkingen. Mensen komen dan los van hun situatie. Het rendement kan zijn dat (een deel van) deze groep weer meedoet en dat is winst. Dit kan gedurfd lijken maar start eens met een paar gevallen.
- Organiseer laagdrempelige inlooppunten voor de jeugd.
- Doe bij al of niet geïndiceerde hulp of zorg een proef in seniorencomplexen door daar vaste professionals in te zetten die alleen daar werken en een overzicht hebben van het gehele complex. Dit voorkomt veel heen en weer reizen en lijkt efficiënter.
- Neem een proef met indicatieloze hulp bij de dagbesteding in één van de centra in Werkendam, Andel, Genderen of Wijk en Aalburg. Betrek hierbij ook de inzet van bijvoorbeeld de laagdrempelige Hartenbrigade en geef vanuit de professionele hoek hulp mee naar dit soort opvang.
- Organiseer samen met vluchtelingenwerk, vrijwilligers en vluchtelingen die zijn ingeburgerd periodiek een bijeenkomst om informatie op te halen en begrip voor elkaar te kweken.

Uw reactie zien wij met belangstelling tegemoet.

Henk Schouwenaars,

Voorzitter

Jos Stegeman,

lid